

CATALUNYA SOCIAL

Òrgan d'ACCIÓ SOCIAL POPULAR

Any XIV. Núm. 706

Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts.

6 abril 1935

PUBLICACIÓ
SETMANAL

Redacció i Administració
Carrer del Pi, 12, primer

Telèfon 21160
BARCELONA

El patrimoni familiar

Entre les aspiracions del regne de la justícia social hi troba un lloc preeminent la institució del patrimoni familiar. No és pas cosa nova; ja fa anys que els Estats Units sorprengueren el món amb les seves famoses lleis del Homestead que havien de produir un patrimoni familiar, intransferible i inembargable. I darrerament, sobretot als països de latifundis o de propietats exageradament amples, la idea s'ha anat reproduint constantment i quasi ha esdevingut un dels postulats de la sociologia cristiana.

En efecte; quin goig no hauria de produir veure com cada família té la seva petita finca, que treballen els seus components i que constitueix, a la vegada que un mitjà d'adhesió a la terra i fonament del viure familiar, la base de la pau social i de la tranquil·litat de tots! Per això han vingut les temptatives dels darrers anys a Espanya; unes vegades, amb caient revolucionari, com en les lleis de Reforma Agrària del bienni primer de la República, i altres vegades amb norma evolutiva i amb expropiació justa, com en l'actual projecte del Ministre senyor Jiménez i Fernández.

El trist és, però, que ací les coses s'hagin de fer amb un esguard unilateral i amb una visió uniforme, cosa que perjudica enormement tant la seva justícia com la seva eficàcia. Així, per exemple, a Castella, Andalusia, Extremadura, etc., compten amb latifundis molt grans, essent allí l'accés a la propietat desitjable, no solament des del punt de vista de justícia, sinó fins i tot esguardant econòmicament el problema. En canvi, ¿qui dubta que a Catalunya, donada la divisió enorme de la propietat rústica, l'accés a la propietat, amb caràcter general, pot constituir manta vegada una injustícia, una mesura contraproductiva i fins un desastre per a l'economia general de la nostra terra?

Nosaltres hem dit que a Catalunya, gairebé no

teníem problema agrari, en general. La divisió de la propietat és un fet, de vegades fins i tot excessiu; i el patrimoni familiar existeix en un vuitanta per cent de casos, ja que són a milers les famílies de la nostra terra que tenen la propietat necessària per al treball dels seus familiars, i prou. És veritat que les grans propietats hi són també: però en nombre reduït i més aviat com exponent necessari d'una explotació en gran (element indispensable dins una economia general ben reeixida) que no pas obeint a una norma general. I en aquestes circumstàncies, aplicar ací una llei d'accés a la propietat, no direm que sigui inútil ni injust, però pot ésser manta vegada contraproductiva i anorreador de la riquesa agrària. Cal, en tot cas, fer les coses amb gran delicadesa i fins amb tacte extraordinari, deixant sempre un marge de llibertat ben ample als organismes encarregats d'aplicar la llei si aquesta arriba a promulgar-se. Nosaltres no podem negar la justícia ni la necessitat de la llei; però establint sempre un mínim a partir del qual no es pugui pensar en la seva aplicació i deixant amplitud de criteri al poder executiu per a la dita aplicació.

És veritat que aquests problemes no es poden resoldre amb fórmules ambigües ni d'excessiva amplada, ja que les condicions de la vida del camp a la Península no tenen entre elles gaires punts de contacte, i ço que en altres llocs pot ésser font de justícia i de benestar ací ens portaria a una desfeta de la vida econòmico-agrària i fins un trasbals ben poc adient amb la justícia.

Patrimoni familiar, inalienable, inembargable, etc., en general, sí; però sense fórmules genèriques ni remeis excessivament amples. I així nosaltres trobaríem ben adequada a aquest problema aquella fórmula de la medicina moderna; malalties, no; malalts, sí. O bé aquell vell adagi català que diu: "Cada casa (substitueixi's per regió o comarca) és un món."

FANTASIES EVANGÈLIQUES

Efraïm, l'herbolari

PER JORDI ARNAU

V

El Gòlgota

Els càlculs d'Efraïm eren per l'estil d'aquests que ell es feia en el seu monòleg:

— Jesús està pres. Jo l'he vist aquesta nit amb senyals de sofriment físic i moral en la seva fesomia. Si jo no l'hagués aguantat era rebut per terra. O no vol o no pot defensar-se. Jo ni entenc com és que no vol, ni tampoc com és que no pot. Totes les seves coses estan com en el misteri. L'esperit del poble, de quatre dies ençà està ben mudat. Llavors el poble s'hauria jugat la vida per Jesús, avui el poble està girat. Uns dubten, altres s'amaguen, els de més enllà afirmen la culpabilitat del Mestre. Penso que ha corregut diner i vi. De totes maneres la cosa no anirà depressa. Un procés d'aquesta mena no es fa en tres dies. Caifàs mataria Jesús a cops de pedra, pel seu gust, però no gosarà; fóra contra llei. Pilat no perd ocasió d'humiliar el prestigi del Gran Sacerdot i ara en tindrà una. No escoltarà ni es creurà pas tot el que li diran per inspiració de Caifàs o diguem millor del seu sogre Anàs que és qui porta el negoci. Avui a la posta de sol comença el dissabte i la Pasqua de més a més. Hem de creure que tot dormirà tres o quatre dies. Tenim temps de tirar projectes. Jo m'he desanimat massa aviat. Aquelles visites que he fet a la nit m'han fet impressió; però deixem que passin uns dies i que la gent mediti i que Nicodemus i altres persones de prestigi puguin actuar. Diuen si Gamaliel tampoc no està amb aquest tripijoc. Aquest Gamaliel fóra el Gran Sacerdot si no hi havia baixes passions pel mig i intrigues. Tothom l'assenyala amb el dit com el més savi i porta brama de rectitud i sap callar. Bah! Me'n vaig a dormir. El cap em bronz com una vespa. M'hi ha donat un bon cop aquest Iscariot maleït. Un dia o altre farem les paus.

Efraïm monologava així a punta de dia de la vigília del dissabte, quan acabava d'entrar a casa seva i de tancar la porta del carrer amb les balces. Després de les emocions d'aquella nit s'havia anat tranquil·lit i ara li venia la son. Es va treure el mantell i la túnica, es va embolicar amb una manta i, ben closes les finestres, es va estirar sobre la malfega. Dos minuts més tard ja era d'un altre món. Feia dies i anys que la sortida del sol no l'havia trobat al llit com avui i la gent que circulava pels carrers de Jerusalem i passava per davant la casa d'Efraïm s'ad-

miraven de trobar la porta closa. Més aviat devien pensar que estava absent que no pas dormint. L'hora tèrcia va portar gran commoció a tot Jerusalem i l'hora sexta es preparava a ésser tràgica i Efraïm estava encara abismat en el seu son i Déu sap fins quan hauria durat si no l'haguessin despertat tres cops forts donats a la porta.

Efraïm, ben inconscient de l'hora que era i també de qui trucava, s'alçà a obrir i va entrar Nicodemus amb la cara groga i els ulls tristos com un malalt i, sense donar la pau, ni dir cap paraula, se'n va anar a seure a la banqueta i es posà de colzes a la taula i el cap entre les mans.

— Vós, Nicodemus?

— Jo mateix, Efraïm. Tanqueu la porta si us plau i poseu les balces.

— L'hora tèrcia?

— És prop de l'hora sexta. El sol és gairebé en el punt més alt. I vós dormint?

— He passat la nit en blanc i les parpelles em queien davant els ulls.

— Ho sé tot. Van mal dades.

— Hi ha molts dies encara per endavant: el dissabte, les festes de la Pasqua...

— Qui pensa en Pasqües avui! Efraïm! Pel que veig tot ho ignores.

— Què?

— Ara Jesús porta la creu camí del Gòlgota.

— Caifàs?

— Caifàs l'ha declarat blasfemador i digne de mort i gairebé tot el Sanedrí.

— Blasfemador?

— Jesús, preguntat pel Gran Sacerdot, s'ha confessat Crist Fill de Déu.

— I Gamaliel?

— Gamaliel dubta i volia acudir a totes les proves. Seia al costat de Caifàs i davant la confessió de Jesús, invitava el Gran Sacerdot a demanar proves. Qui sap!, deia ell, però Caifàs va esquinçar el mantell i es va posar a cridar com un esperitat: "¡Ha blasfemat! Mereix la mort!"

— I amb aquestes històries han anat a Pilat?

— No; davant Pilat han acusat Jesús d'incitar el poble a la rebel·lió contra el Cèsar.

— I Pilat se n'ha d'haver rigut.

— Pilat ha tremolat com la fulla a l'arbre quan ha sentit els acusadors que deien que ells no tenien altre rei que el Cèsar i que si alliberava Jesús no seria amic del Cèsar.

CAMISERIA - CORBATERIA - MITGERIA - GÈNERES DE PUNT

MAS i ROCA
CAMISERS

CASES ESPECIALITZADES PER A LA MIDA

24, Portaferrissa, 26 - Telèf. 17642 - BARCELONA - 16, Fontanella, 16 - Telèf. 12211

— I el poble?

— El poble cridava: "Crucifica'l, crucifica'l."

— És un poble bèstia, aquest poble nostre.

— Han corregut molts diners, molt de vi i moltes amenaces.

— I Jesús espera la sentència?

— Pilat l'ha signada i l'ha feta llegir: "Sentenciat a mort perquè es feia rei dels jueus."

— Ira de Déu!

— A hores d'ara Jesús amb els lladres Dimas i Gestas estan en el lloc del suplici i a punt d'ésser clavats a la creu.

— Entre dos lladres?

— És així, i Barrabàs ja corre pel carrer; és el present de Pasqua.

— I vós?

— No hi puc fer res, res. He fugit de casa perquè tothom m'hi vindrà a trobar. Aquí ningú no m'hi sap. Cal pensar en tot. D'aquí a poques hores Jesús serà mort. Calen manats de mirra i de farigola i d'espígol. No cal pensar avui en perfums ni bàlsams; això serà demà passat, ja que demà és dissabte. Caldrà també avisar a Josep el d'Arimatea la mort de Jesús; ell disposarà sobre la sepultura. I jo no puc córrer pel carrer ara com ara!

— Vós, Nicodemus, us quedeu ací com a amo de casa. Tanqueu-vos, si us plau. Jo m'en vaig a veure què passa, jo mateix veuré Josep d'Arimatea, jo portaré herbes i un pot de bàlsam que tinc a casa... però, qui em fa córrer tant? ¿Qui sap encara què passarà? i del poder de Jesús, no en queda res?

— Misteri, Efraïm.

— Misteri, Nicodemus.

Quan Efraïm va ser al carrer va sentir com Nicodemus ajustava les portes i posava les baldes. Fugia de tothom. Fugia dels amics de Jesús que tenien posada en ell la seva esperança, en ell que ja no en guardava cap. Aquell procés havia anat ràpidament. Com si tot estigués a punt i contractat pel sacrifici pasqual de Jesús, l'anyell de Déu que es deixava portar a l'escorxador sense queixa ni protesta. ¡Misteri!

Els carrers de la ciutat estaven deserts i les portes de les cases ajustades. Alguns pocs que sortien de llurs cases tancaven les portes i tots prenién la direcció nord-oest, la de la muntanya del Gòlgota. Efraïm també. En acostar-se a la muralla es començava a sentir part d'allà una confusa remor com d'onades. Sota el portal del nord-oest, a l'ombra de la volta parlaven animadament un grup de fariseus. Intercalaven estrepitoses rialles en la conversa. Es veia que les coses els anaven bé. Passada la volta, Efraïm va sortir a camp lliure. Ja no era remor com d'onades sinó un rebombori de crits; s'havia de cridar per fer-se entendre. Tot Jerusalem i tots els forasters que havien anat a Jerusalem per la Pasqua ocupaven aquells camps. Els monticles que es podien albirar a la distància de mil passes estaven coronats de multituds vivents, que havien pres lloc per presenciar l'espectacle emocionant. Al bell mig d'aquella mar de gent es podia veure els travessers de tres creus i en elles tres crucificats. Efraïm era massa distant per veure les faccions, però el que no veia amb els ulls ho endevinava amb el cor. El del mig era Jesús. Pretensió inútil la d'acostar-s'hi. Una barrera de cosos humans no deixava passar; però es podia dar compte que el pilot de gent de prop de les creus in-

crepaven els crucificats. Unes poques dones parlaven amb compassió dels ajusticiats i Efraïm s'hi va acostar per trobar una mica de consol en la seva excitació. Escoltava sense dir paraula. Allà dalt d'aquella serra de l'altra banda del torrent es veia una altra renglera d'homes. Si de tan lluny s'ho miren serà que tenen por d'acostar-se. Bé podrien ser deixebles del crucificat. Allà a l'horitzó en aquell mateix indret va sortir de darrera la serra com un nuvolet de fum que anava pujant enlaire. No; no era pas fum; que no s'esfilagarsava pas, més aviat semblava una esfera compacta, com una lluna opaca, negra, que seguia cel amunt una estranya carrera no pas molt precipitada. La gent distreta no portava allà els seus esguards; Efraïm no en sabia apartar els seus. L'esfera va arribar al sol i la claror radiant es va mig apagar i després d'una estona es va tornar com de crepuscle i va acabar per ésser com nit serena que deixa veure el cel sembrat d'estels. Les multituds de primer es miraven uns a altres consternats, la pau se'ls va encomanar i acabaren per fugir corrents d'aquell lloc. El pànic va arribar al punt més alt quan va començar a trontollar la terra i a tronar, no amb trons baixats dels núvols, sinó amb trons feréstecs, subterranis, que anaven pujant de força fins que va espetegar un cop sec taiment com si s'esberlés la terra. Efraïm es va sentir com arborat d'entusiasme. El prodigi que ell esperava ja era arribat. Déu vetllava per l'honra del set: Fill. El poder de Jesús li retornava; de Jesús triomfador, rei d'Israel i com cinc dies endarrera, dret en aquells camps deserts cridava amb totes les seves forces: "Hosanna al Fill de David! beneït el qui ve en nom del Senyor!". Ara sí que se li llançaria als peus i el confessaria Senyor Déu Totpoderós. Es va acostar a la creu. Quan fou a cent passes d'ella veié a la claror de la celstia que els crucificats encara eren al seu lloc. S'acostà encara més i pogué distingir la cara de Jesús que sofria, els músculs del seu cos que es contreïen en les darreres respiracions penoses de la vida que se li acabava i va sentir de la boca de Jesús com una queixa, la queixa pacífica de l'anyell crucificat que deia: "Déu meu, Déu meu; ¿per què m'havéu desamparat?" I allà, arrambada a la creu, dreta, i amb la seva presència donant testimoni de la innocència del seu Fill, Maria, la seva mare.

Efraïm no pogué més, esclatà en sanglots i caigué postrat a terra.

REBUDES NOVETATS

BALCELLS

SASTRE

Pl. Urquinaona, 4
Tel. 24954

El milionari social

PER R. RUCABADO

Fa alguns anys un amic em ponderava l'emoció que li havia fet la senzillesa amb què en Moragas i Barret trobant-se a una població lluny de Barcelona resolgué el cas de traslladar a la nostra ciutat dues pobres dones velles que s'havien d'estatjar en un asil o subjectar-se a alguna intervenció quirúrgica. No tenien família i ningú no hi havia per a acompanyar-les. En Moragas i Barret, director de la Caixa de Pensions, se les emportà ell mateix a Barcelona amb tren (no s'estilaven llavors els autos com ara) les atengué amb cura durant el viatge, i el meu conegut presencià l'arribada, quan l'home il·lustre, més gran encara en la seva humilitat, venia enmig de les dues pobres velletes, donant la mà a cadascuna com si fossin dues àvies de la seva pròpia família. Tot en Moragas, està en aquesta humil escena, com deia el comú amic entusiasmada. Afegí encara una frase que em quedà clavada per sempre i que ja vaig pressentir que si em tocava de fer-li la necrologia em serviria pel seu valor sintètic. Aquest home senzill, abnegat, i fins pobre i ranci en el seu aspecte físic i extern, que era en Francesc Moragas i Barret, i que no obstant manejava milions no pas per al seu plaer i ambició personal, els milions de l'organisme per ell fundat a plom, pedra per pedra, damunt d'ell, personalment com l'Església damunt de Pere, el fruit dels quals esmerçava en la protecció a entitats i a iniciatives culturals, caritatives i ciutadanes, fent-les sorgir o bé sostenint-les si eren velles i caduques, com les dues padrines de l'episodi, semblant pertot arreu el bé a l'en-gròs, aquest home que en la seva cristiana pobresa d'esperit es pot permetre el luxe de crear al voltant seu tantes fundacions i tan diverses, aixecant de pedra i ferro obres que farien famosos el nom del milionari que les hagués somniat i les bastís amb el seu capital propi, ocupa ben bé un lloc que es pot anomenar de *milionari social*. Ell té els milions dipositats en les seves mans per l'estalvi, la previsió i la confiança, i el fruit legítim d'aquest honest però copios tesor, l'esmerça en somnis de milionari cristià, en les cent obres que la Caixa de Pensions per la Velleja sosté, o ajuda en tantes maneres, des de l'elemental assistència als vells, als cecs, als mutilats, als tuberculosos, fins a la propaganda de la bona parla i l'adjutori a altres entitats culturals i socials, i fins a l'adquisició de tresors d'art per als museus de la ciutat. També s'ha dit que arribava a sentir, en Moragas, la voluptat del bé; el gust, el goig personal, el plaer de fer el bé, i discutint dos amics si aquest mateix delit o plaer de fer el bé minva tal volta el mèrit del qui fa el bé pel goig que hi troba, l'altre ha respost amatent que Déu ens en doni força, a la nostra terra, de voluptuosos d'aquesta mena.

Em plau subratllar aquesta silueta personal escar-ransida d'en Moragas i Barret, perquè li dona similitud magnífica amb un altre gran abnegat de la nostra pàtria i de la nostra raça, en Gaudí. En Moragas era de la mateixa heroica fusta. Magre, esquit, vestit amb descurança, amb negligent posat d'home oblidat de si mateix, era com en Gaudí, dels que viuen per dins del seu propi geni, i que tenen un amor i una obra que els xucla tots sencers. Crec que és aquest l'accent, crec que és aquesta la fesomia social del

poderós cristià, del qui és potent en una o altra forma: talent artístic, geni científic i social, o àdhuc també riquesa personal, quan es té el cor segellat amb l'empremta de Crist que transforma noblement l'individu i el marca tot, ell i el seu geni, i quan convé els seus milions, amb l'encuny característic que el consagra executor de la Providència, auditor pràctic del Sermó de les Benaventurances i autènticament pobre d'esperit.

També s'ha dit amb gran justícia que no li calia monument, perquè els edificis de pedra que són la seva creació ja responen per ell davant dels segles. El divendres, l'enterrament passà durant estona per la Via Laietana enmig dels casals grandiosos de la Caixa de Pensions, al llarg de la façana de les cases propietat d'aquesta que estatgen l'Institut de la Dona que treballa, i a prop d'uns altres edificis socials sostinguts també pel braç fraternal de la Caixa. Aquell barri sencer ret testimoni de justícia a l'home que en trenta-dos anys ha suscitat del no-res aquests castells socials i llur expansió. D'umenge jo, viatger, considerava que una per una les estacions de l'itinerari podien comptar-se per sucursals de l'obra d'en Moragas. El tren passava pels boscos de can Viver, a vistes de Montserrat, i hom divisava els edificis del sanatori de Torre Bonica, mostra de la seva atenció als pobres tuberculosos. Baixem a Manresa, a Sallent. Arreu els casals, caixa i biblioteca, en noble estil o sovint, com a Sallent mateix, utilitzant una mansió nobiliària restaurada, estenen l'obra de l'estalvi i de la cultura. Arreu la biblioteca al costat de l'oficina formant la llar on es modela un temperament, del qual és el mèrit més gros d'en Moragas haver-ne fet l'apostolat pràctic: el temperament econòmic. I així per tot Catalunya, seguint l'itinerari que vulgueu.

L'obra social i patriòtica d'en Moragas i Barret és principalment aquesta, la formació, la propaganda, l'apostolat d'un temperament d'estalvi. L'educació de l'estalvi, o en certa manera la reeducació de l'estalvi, perquè ha vingut amb forces noves a restaurar una virtut antiga. L'estalvi és una virtut social, i no és un pecat com l'avarícia, que és el seu antípod, perquè l'estalvi és la conservació de les reserves amb destinació a necessitats futures nostres o alienes. La saludable reacció moral que la gran propaganda pràctica i teòrica d'en Moragas ha fet, és un triomf contra dues tendències igualment antisocials, que vénen de dreta i d'esquerra, una amb encuny liberal i l'altra amb segell revolucionari. És un triomf contra el corrent boig del malgastar i la disbauxa, contra la temptació de dilapidar jamai tan poderosa com ara en la història de la humanitat. Temptació d'esmicolar els guanys de la família en els facilíssims esmerços industrialitzats, de la diversió i el vici (pecat gravíssim dels capitalistes organitzadors) en el cine, el bar, el joc, els ressorts infinits de la frivolitat pagada, enemics tots ells de les honestes virtuts casolanes i conservadores. I és un triomf contra l'altre corrent, contra la negra teoria revolucionària, expressament sembrada a casa nostra pels anarquistes (Anselm Lorenzo en va fer la propaganda) que combat l'estalvi dient que és fun-

ció capitalista, que degrada els obrers, els converteix en burgesos i els treu o els minva la rabior encesa de la lluita de classes. La literatura revolucionària de les tres escoles va tota ella contra l'estalvi, que combat i procura desarrelar entre els obrers, els quals vol desheretats, miserables i famèlics, tal com exigeix la seva prosa incendiària, que no permet als qui diu que emancipa el menor intent d'elevació i de benestar.

I la glòria social patriòtica d'aquest gran català és aquesta, que ell ha accentuat, afermat, predicat i reviscolat la vella habitud de la nostra raça propícia a l'economia, no solament en quant l'estalvi és fruit de la intel·ligència conreada, —prou recordem ço que diu Karl Bücher que la previsió és la frontera entre l'home civilitzat i el salvatge (1),—sinó que per un esperit de dignitat i fins de caritat fina, hom estalvia per tal de no haver d'ésser a la vellesa una càrrega per a ningú, per tal de no haver de cansar o molestar ningú, com es diu. Per l'una i l'altra causa, per intel·ligència i per dignitat, Catalunya ocupa el lloc primer en la capacitat d'estalvi al davant de totes les altres regions d'Espanya. Bé pot retreure's a honor del qui ha influït en poderosa manera a dotar Catalunya d'un poderós instrument d'estalvi i d'una fecundíssima propaganda teòrica, l'estadística d'un diari de Madrid, *El Debate*, publicada fa alguns mesos, on la xifra i el gràfic de Catalunya deixava molt enrera totes les altres terres hispàniques (2). Ningú no gosarà negar que sigui d'En Moragas i Barret una bona part d'aquesta glòria.

Un distintiu major i més característic del gran sociòleg, és el que dona nom especial a la creació de la Caixa de Pensions *per a la vellesa*, que està il·lustrada en l'obra magna dels homenatges *a la vellesa*, i que figurada roman en l'episodi simbòlic que hem referit en començar, l'obra en favor dels *vells*. Estimava els vells en Moragas i Barret, i els féu estimar i venerar, socialment, a més de la utilitat pràctica que a favor d'ells tota l'obra de la Caixa de Pensions realitza. Això és un gran apostolat, una lliçó saludable i santa. Els homenatges populars a la vellesa, que aplegaven aquelles seleccions de vellets cada any en diferents pobles de Catalunya que concentraven les atencions i els obsequis de tothom, l'ajut pecuniari de la Caixa, el respecte de les autoritats civils i eclesiàstiques, el concurs del poble en massa, i l'especial cortesia i honor per part del jovent, perquè arreu eixerits joves i donzelles xamoses eren guàrdia noble al pomell d'ancians homenatjats. Tot això forma un conjunt poètic i educador; la impressió profunda d'aquestes festes de la vellesa prengué ràpidament, i ja es feien homenatges iguals en altres regions fora de Catalunya, i àdhuc cridà l'atenció de l'estranger, i s'ha estès l'exemple en altres països. Honor per Catalunya, degut a aquest fervent amic dels vells, del qual hom pot imaginar com havia d'ésser gran el goig, i fins allò que anomenàvem *la voluptat del bé*, en veure's rodejat dels rostres arrugats i somrients, de testa blanca, coberts amb barretina els avis i amb el clàssic i tan català i tan modest i casolà mocador les àvies o amb muntanyenca caputxa. L'abundosa iconografia que els arxius de la Caixa estatgen, és un museu d'aquestes joies morals, però el goig intern d'en Moragas ningú, si no ell, no el podria descriure. Els milionaris del capitalisme per

més que volguessin i que esmercessin cabals fantàstics no el podr'en comprar, perquè la distància entre els protectors i els protegits seria immensa i excessiva. Ací la joia era més pura, perquè el milionari social, tal com hem dit, era un germà veritable dels pobres vellets, tan senzill i tan modest d'esperit com ells.

Cent-sis sucursals, la major part en edifici propi, segons les darreres estadístiques de la Caixa de Pensions, esteses per tota Catalunya i per Mallorca, parlen d'aquest home d'aspecte mediocre, però d'un formidable geni constructiu com poquíssims o potser com ningú a tota Espanya. Cal comptar encara al costat d'això l'obra legal del Retir Obrer, concreció legislativa i social en el més ample sentit del mot perquè ja ningú no escapa de l'acció benefactora i perquè estableix drets positius i exigibles. En aquest avenç social, l'exemple, l'aportació científica i la base pràctica de l'obra d'en Moragas en el terreny de la iniciativa privada té un percentatge grandios i un mèrit decisiu. Quan d'ací a sis anys comenci a funcionar el mecanisme de la pensió, i els obrers par'n la mà per recollir el fruit que, per bé que reduït, ja no haurà de mancar-los mentre visquin, anirà encara més amunt la veneració per al gran previsor, mestre i quasi pare de la legislació d'assegurances socials, que té en la llei de Retir Obrer el nucli principal i més característic. Però encara al costat de la llei, seguirà l'ombra tutelar d'en Moragas, presidint tota l'obra de pensions individuals i l'obra de l'estalvi, perquè els socors, és a dir, la pensió legal, mai no serà abundosa, i mai no deixarà d'ésser necessària l'acció indeclinable de la iniciativa privada.

No es pot pas recordar el catàleg d'vers i pleníssim de les institucions que en Moragas plantà o trasplantà i féu créixer i a les quals féu donar fruit en els jardins de la seva fundació o per a revifar les quals aportà l'aigua en el jardí d'altri. Impossibile ara ací d'anomenar: obres per als cecs, per als sords-muts, per als mutilats, per als tuberculosos, sanatoris, dispensaris, cases de família, clíniques, monts de pietat, biblioteques, escoles d'infermeres, mutualitats diverses, subvencions i adjutoris a altres institucions socials, un conjunt d'obres que ha pogut omplir tot un museu i tot un edifici de l'exposició. Tot ha florit dintre del temps de trenta anys, i totes les obres del copiós inventari porten el segell del gran home modest que les cogità, les extragué de la seva ment i del seu cor, o bé les emparà amb el braç protector, com les velletes de l'escena típica.

Per bé que no neguem pas el mèrit que calgui als col·laboradors, a tot el personal i als altres patricis també puntals de l'obra, sobresurt el qui segella totes les fundacions erigides sota la seva direcció i gerència, com el monarca segella totes les obres del seu regnat. Regnat social el d'aquest home que fou pare i patriarca de tanta institució i que es permeté sense ésser plutòcrata les fantasies o els somnis d'un mecénatge social. El seu nom serà gran en la història i els que l'hem conegut i tractat hem d'afanyar-nos a fer constar, per no pecar d'ingrats o d'inconscients, que ja ens hem adonat de la seva grandesa. Però sobre els que no podran fer més que admirar-lo de lluny, tenim el deure de fer constar la gràcia que sols els contemporanis hem pogut copsar; l'exquisida modestia cristiana d'aquest home alhora humil i poderós, l'obra del qual omple la pàtria. En ell esclata anticipada aquella benaurança promesa per Jesús quan digué que els mansuets, el senzills, posseiran la terra.

(1) *Etudes d'histoire et d'économie politique*. I. *L'état économique primitif*, París, Acan, 1901.

(2) Article de Francisco Ruiz de Diego. Suplement extraordinari del 28 octubre 1934.

Camp de batalla

Hem tingut ocasió de visitar l'escena del martiri de Mossèn Josep Morta, rector de Navàs, en l'alt Llobregat, que fou assassinat per les turbes revolucionàries en odi frenètic contra Déu i la religió la nit tristament cèlebre del 6 d'octubre del 1934, i al qual com els lectors recorden vàrem dedicar un record i un homenatge fa poques setmanes. Ens ha causat gran impressió aquesta visita, tanta i tan profunda que voldríem escriure llargament per expressar tots els pensaments i sentiments suscitats en aquell indret i en aquella població i comarca, que bé podem qualificar de camp de batalla. Però el temps ens manca en absolut, i l'article es quedarà a dins, com tants altres. Hem vist l'Ametlla de Merola, la colònia industrial d'on era procedent el pastor immolat pels llops en defensa espiritual de les seves ovelles. Hem conegut els germans i els altres membres de la bondadosa família del màrtir, un membre de la qual ens era ja amic dilecte, Andreu Morta, propagandista de la Unió de Dependents d'Acció Social Popular.

Hem vist el poble de Navàs, teatre de set anys de lluites i persecucions sofertes pel rector de santa memòria, combatut per l'acció d'un mestre anarquista que ha pervertit l'ambient i sembrat la tenebra i l'odi a mans plenes, secundat per altres elements revolucionaris. Fou allí on per primera vegada fou invocat el nom fatídic de Ferrer i Guardia. Hem vist el campanar esvelt i alterós que Mossèn Josep Morta féu construir, i que domina tota la contrada, situat tan bellament, en lloc tan estratègic dins del poble i dominant el paisatge alguns quilòmetres a l'entorn, que és com un providencial testimoni que recordarà per sempre el nom, la persona i l'heroica mort per Crist del rector màrtir que el va fer construir i el va sufragar. Hem vist el lloc exacte on aquest va caure foradat per les bales dels covards assassins que actuaren en la fosca. Fou en la carretera; caigué a la vorera tocant els rails del tren-tramvia, i el lloc dóna la idea exacta d'haver caigut mort en una trinxera de guerra. Al davant hi ha un cine, i no és pas l'únic de la població, víctima com altres de la comarca (a començar per Sallent) de la propaganda de perversió que el cine realitza. Veient aquell cine amb els cartells cridaners i, com sempre, sensuals, davant del carrer de l'església, i presidint de prop el lloc on fou mort amb violència el rector del poble, vaig recordar aquella frase d'Eugení d'Ors, aquell *ceci tuera cela*, perquè encara que no sigui directament sectari el cine, la seva formidable irradiació sensual trastornadora de caps i sentiments no pot sinó anar contra l'Església, car prepara els temperaments populars per a la sembrada de doctrines revolucionàries que germinaran de pressa en els cors que el film ha pervertit.

Hem vist, però, a la banda d'ençà, del front de guerra, moltes notes encoratjadores, senyals visibles que en la batalla que es dóna per Déu i contra Déu, Déu vigila al costat del seu propi exèrcit. Hem vist en aquella comarca una gran quantitat de cares cristianes, rostres i figures de gent de bé, reserves enormes de saba catòlica; hem vist rostres de joves que no demanen sinó banderes per actuar i llocs en la batalla per a lluitar per Crist. Hem vist junt a la població torbada per cines i propagandes roges i sagnants, uns recers de pau i quietud, de vida senzilla i pacífica com feia temps que no n'havíem tro-

bat. Hem vist talment uns senyals dins de la boira i del fum, unes misterioses coses, purament naturals, que fan emoció perquè essent naturals i sense miracle ensenyen en veritat una intenció superior de la Providència. Hem vist en l'església, que sols crema per dins i és ara diligentment restaurada, la imatge del Sant Crist, el fumet de la qual li dóna una formosa patina bronzejada, deixant-li els ulls en blanc en patètica i corpenedora expressió de dolor. Hem vist la llàgrima de reina que brollà dels ulls del Sagrat Cor, purament natural, perfectament explicable per l'acció del foc prop de la fusta verda, però que tanmateix commou, car deixa veure una tendre signe. Hem vist, per fi, emocionant troballa, el copó calcinat, única relíquia de l'altar major que tot ell volà en flames, copó que serva a dins com un pa format per les cendres de les Sagrades Formes.

Hem posat els nostres peus damunt del sòl que el màrtir trepitjà en el seu breu via-crucis. L'escala per on baixà i la porta per on sortí quan amb engany el tragueren de casa; la plaça que travessà, on al costat de la font l'escometeren els primers grups, el carrer, no pas llarg, però que a ell li devia semblar interminable via d'amargura, per on la multitud i les donotes l'ompliren d'insults i ultratges, l'amenaçaren i li deixaren entreveure el tràgic i immediat fi. I en tombar per la carretera, la cantonada on, feta primer la fosca tallant el corrent elèctric en tota la població, els botxins portaren a terme l'abominable disseny que fa escriure d'anomenar-lo: matar el senyor rector, disseny que quan fou consumat omplí de tremolor i desconcert els mateixos que l'havien exigit i que el cometeren. Després, la carretera per on fou arrossegat, i el camí per on fou dut al cementiri i llençat per damunt de les tàpies... Allí reposa el seu cos que va donar, amb la sang, amb la vida i amb tots els seus béns, per al poble, per aquell poble que Mossèn Josep Morta estimà amb amor de pastor i de pare.

Pastor que des del cel vetllarà pel ramat i per la redempció dels errats i els cecs, i per la conversió dels assassins i per l'adveniment del regne de Jesucrist damunt d'aquella comarca i de tot Catalunya.

R. R.

«El Rei de reis» i «Cleopatra»

Mentre que els diaris notifiquen que *Cleopatra* de Cecil de Mille ha estat prohibida a Suïssa, per immoral, mentre que aquest prou conegut falsificador a la vegada de la moral i de la veritat històrica, en tantes obres cinematogràfiques com ha passejat pel món mereix de l'*Osservatore Romano* (31 març), l'enèrgica qualificació de "*presumptuós ignorant*", heus ací que els nostres diaris de dreta van fent el reclam d'*El Rei de reis*, pel·lícula que, tenint en compte que és filla del mateix desacreditat pare ja es comprèn que és impossible que sigui digna d'elogi i de respecte en el públic cristià, i que no pot ésser més que, com els altres films de Cecil de Mille, una falsificació de la veritat i de la moral. Però les raons que ací nosaltres donarem, ben abundoses, i mai desmentides, no pesen tant com els diners de la propaganda. Malgrat això i per causa d'això la setmana entrant en tornarem a parlar.

R. R.

IN MEMORIAM

El senyor Moragas i Barret

PER GASTON GERARD

El dia 27 de març del 1935, a l'hora de dos quarts de set d'una vesprada amarada de totes les sentors primaverals, traspassava a l'altre món el Sr. Francesc Moragas i Barret. Al cap de poques hores les seves despulles romanien amortallades amb l'hàbit del Pobrissó d'Assís, el seu patró i el seu orient espiritual per més d'un concepte. damunt un llit blanc, en la blanca cella d'una Clínica per ell bastida, per ell sostinguda, per ell posada a disposició dels humils en plena barriada aristocràtica de La Salut, de Barcelona.

En la negra nit, el seu cos restava instal·lat superbament a la gran sala d'actes del Palau de la Caixa de Pensions, acollit pels braços estesos del Crist i rodejat constantment per les seves Infermeres de Santa Madrona, per les religioses de distintes Ordes al servei de les institucions benèfiques de la Caixa, per funcionaris destacats de la Caixa, i per tot un poble que el visitava deixant caure dels ulls una llàgrima i un sospir del cor agraït als beneficis de qui passà per la vida prodigant el bé a mans plenes.

* * *

Amb el Sr. Francesc Moragas, Catalunya perd un dels homes representatius del seu renaixement. Si la gran majoria d'aquests han donat prestigi a una política catalana, a una literatura nostra, a un art català, el fundador de la "Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis" ha esdevingut per a la nostra terra el sociòleg pràctic entre tots els sociòlegs i l'home que ha donat florida a les institucions de previsió i d'assegurances socials que tants beneficis han reportat i que tanquen encara avarament els seus més grans beneficis per a l'esdevenidor.

Durant la carrera universitària el nom del Sr. Moragas anà unit amb els de patricis que es digueren Prat de la Riba, Rogent, o que es diuen Cardenal Vidal i Barraquer, Bastardas, etc. I en l'estelada dels homes representatius de la nostra terra el nom de l'illustre mort anirà perpètuament unit als mateixos noms i a molts d'altres fautors de la nostra renaixença catalana i cristiana, única renaixença veritable del geni nostre i del nostre esperit racial.

En el seu esperit s'ajuntaren admirablement dos valors: l'esperit cristià i patriòtic, per un costat, i la formació tècnica i el sentit pràctic dels nostres homes que a la vegada que escrivien o parlaven, semblant doctrina, treballaven edificant obra positiva. I fou tan admirable la conjunció d'ambdós elements en l'ànima del nostre Moragas, que mai la tècnica no ressecà el seu cor fins a fer-lo esdevenir aspre i dur — perill immediat a l'home que viu entre columnes de mi-

lions — ni la deu del seu inesgotable sentiment d'amor a Déu i al proïsme fou suficient per a fer desbordar les exigències del càlcul matemàtic, que dóna seguretat de roca a la seva institució. Per això avui podem contemplar com en ella s'ajunten, en admirable consorci, la solidesa creditícia (jamai desmentida ni trontollada tot i les campanyes produïdes malèvolament algun cop contra d'ella) i l'esperit benèfic més fecund pòuat en les grans deus de l'espiritualisme cristià.

* * *

Pretendre examinar i conèixer l'obra d'aquest insigne traspasat al cap de pocs dies de la seva mort exemplar seria tasca inútil. Les grans tasques socials només es poden admirar en totes les seves proporcions, com els grans monuments històrics, a certa llunyania. I l'obra del Sr. Moragas donarà els seus fruits definitius a Catalunya quan els vellets cobrin les pensions, el capital de les quals es va acumulant fa uns quants anys, quan l'assegurança de maternitat rendeixi tots els seus fruits, quan els malalts de Torrebonica surtin guarits en proporció numèrica altíssima, quan la generació actual rebi tot el rendiment de les seves institucions de previsió de totes classes. Els seus meritíssims col·laboradors i seguidors aniran fent via pels camins traçats per la voluntat d'aquell esperit selecte i d'aquella voluntat de ferro, i llavors serà quan els catalans ens sentirem orgullosos d'haver comptat entre nosaltres aquest temperament excepcional que, dins la seva humilitat, caldrà proclamar com un dels grans homes del nostre renaixement català.

* * *

El capvespre del 29 de març presenciava el tancament de les despulles del Sr. Moragas en un humil nínxol del Cementiri del Sud-Oest, costat per costat de les de la seva esposa que un dia fou l'àngel bo que l'acompanyà pels camins d'aquest món. Un seguit d'homes endolats recitaven al voltant de les restes d'aquell cos l'oració dominical, mentre la Creu estenia els seus braços amorosos damunt d'elles.

I en sortir de la ciutat dels morts i retornar a la ciutat enlluernada i assetjada pels set pecats capitals, tots els amics del difunt feien vot de no deixar sense continuïtat la tasca de l'insigne patrici barceloní, mentre el monument dedicat als humils en plena Via-Llaientana esdevenia als ulls de tots el monument perennal bastit també a la bona memòria del qui, seguint les petjades del Mestre, passà la seva vida fent el bé i repartint-lo a mans plenes entre els malalts, els qui ploren, els qui pateixen de fam i set de justícia. Al cel sigui.

Els horrors d'una possible guerra

PER J. CIVERA I SORMANI

Degut a l'actitud d'Alemanya, es parla d'una nova guerra. Els éssers inferiors mai no ensopeguen dues vegades en un mateix lloc, i en canvi l'home que es un ésser intelligent, mai no escarmenta i cau cent vegades a les profunditats del mateix abisme.

Tots sabem les conseqüències que va tenir la darrera conflagració europea; i ara que començaven a cloure's les ferides, tornem novament a veure brillar les armes de combat. Decididament els homes han perdut el seny. El que espanta més no és la possibilitat d'una nova guerra, sinó les terribles conseqüències que tindria.

¿Què passaria si tornaven a escometre's les grans potències europees? Anglaterra disposa de més d'un miler d'avions de guerra i de sis milions d'homes. França compta amb més de 2.000 avions i podria mobilitzar set milions d'homes.

És impossible saber els efectius alemanys, però segurament podria arribar a quinze milions d'homes. Si esclatés la guerra disposaria ràpidament d'un gran nombre d'avions. No és possible precisar el nombre. Itàlia podria mobilitzar vuit milions d'homes i disposar d'uns mil cinc-cents aparells. Rússia, segurament no ho saben els qui creuen en el paradís comunista, és el país més poderosament armat. En pocs dies, podria mobilitzar vint milions d'homes. L'aviació russa és segurament la més perfecta d'Europa. Disposar d'uns nou mil aparells de guerra i de cent mil pilots que coneixen perfectament la tècnica de l'aviació.

¿Què passaria si es produís un topament amb totes aquestes forces? Cal tenir en compte que cada país té els seus secrets de guerra. Existeixen una infinitat d'armes i d'aparells, que desconexim i que tenen la missió d'originar gran nombre de víctimes.

Si esclata la guerra aquesta tindrà un caràcter químic. Cada país té preparats els seus gasos per destruir la humanitat. Alguns d'aquests gasos són tan terribles que en pocs moments podrien destruir una gran ciutat. No sabem quin mal home ha inventat el gas, del qual, de moment, hom no nota els seus efectes, però al cap de pocs dies, el qui l'aspira esdevé tuberculós. Calculeu quina manera més fàcil de destruir una ciutat. ¿I pensar que aquest gas l'ha inventat un home! ¿Voleu dir que les feres serien tan malvades si coneguessin els secrets de la química?

Heus ací les conseqüències de portar les masses inconscients pels camins que menen a la violència. Al cap de pocs mesos de sostenir la guerra, la humanitat la maleiria; però ara la sent, s'engresca davant dels homes violents i agressius que intenten fer planar novament damunt els pobles la desolació i la mort. Les masses que segueixen els cabdills bel·licosos, canten himnes de triomf i fan voleiar banderes de combat. ¿Voldríem que aquestes masses inconscients ens diguessin contra qui volen lluitar! Contra els homes o contra les feres. Si volen lluitar contra aquestes, poden esgrimir armes destructores, però si volen lluitar contra els homes d'altres pobles, cal que es recordin que tots som germans.

Mai no he comprès com un home pot agredir un seu germà.

Les veieu, ara, les conseqüències de combatre el cristianisme? ¿Creieu que fora possible una guerra, si els homes, que són fills de Déu, estiguessin units pels vincles de la caritat i de l'amor? Si fóssim bons cristians, la humanitat seria una gran família, i, per tant, compendríem que no és lícit agredir un germà.

¿Veieu també les conseqüències d'alçar entorn dels pobles altes muralles? És natural que l'home estimi la seva pàtria, i que posi totes les seves activitats al servei d'ella. És lògic també que honri la bandera que és el símbol de la seva raça, però creiem que hom pot ésser patriota, i estimar als homes que constitueixen altres col·lectivitats i que són enllà de la frontera.

Mentre no humanitzem la història, és impossible que s'estimin els homes. Fullegeu els llibres que els mestres posen a les mans dels nois, i veureu com no és possible que se sentin germans de tots els homes.

Pregunteu a un infant francès que us digui alguna cosa de la darrera guerra, i veureu quines coses més dures us dirà contra els alemanys. I el mateix us passarà amb els nois d'Alemanya. És natural que coneguim les grans gestes que han realitzat els homes de la seva raça, però quina necessitat hi ha de negar el mèrit dels altres?

Si diguéssim als nois que no és lícit odiar la gent dels altres pobles, no hi hauria tanta de gent que desitja anorrear els homes d'altres terres.

Alceu-vos una mica per damunt de les teulades, i veureu com les muntanyes i els rius són molt poca cosa per a separar els homes. Una muntanya podrà indicar on comença o on acaba una nació; però l'amor i la caritat han de passar per damunt de les muntanyes.

Les masses que criden i gesticulen en les places públiques, estan intoxicades. Ara voldrien una guerra per a poder dominar els pobles per als quals no senten cap simpatia; i si els cabdills perden la guerra els faran caure del pedestal. ¿Es que hauria caigut l'emperador d'Alemanya, si els exèrcits haguessin tornat victoriosos dels camps de batalla? Naturalment que no. El poble hauria cremat encens davant del seu altar.

No ens estranyi, doncs, que els pobles es destrueixin si no fem desaparèixer l'odi del cor dels homes. És natural i lògic que renyeixin les tribus salvatges que viuen al marge de la civilització, però els pobles civilitzats no poden destruir-se mútuament. El progrés de la humanitat no consisteix a inventar màquines enginyoses ni armes destructores, sinó a perfeccionar els sentiments dels homes. Un salvatge amb vestit de frac, no deixarà d'ésser salvatge. La finor ha de venir de dintre. Si en el nostre esperit no hi ha una mica de llum, i en el nostre cor una mica d'amor, malgrat els grans invents d'aquests segles, continuarem essent salvatges com els homes primitius.

Moviment catòlic

El Papa i l'Acció Catòlica. — Darrerament el Papa Pius XI va rebre en audiència uns 400 seminaristes estrangers que havien pres part en un curs donat a la Universitat Gregoriana sobre Acció Catòlica. En el parlament que els adreçà Pius XI va dir: "Sempre cal tornar al concepte fonamental de l'Acció Catòlica que és la col·laboració dels seglars en l'apostolat jeràrquic. D'aquest principi se'n dedueixen una sèrie de conseqüències: primera: L'acció catòlica perd la raó de la seva existència i la seva justificació si no treballa conjuntament amb la jerarquia; si els seglars no se subordinen totalment a aquesta. La segona conseqüència reclama una formació apostòlica d'aquells que han d'ésser dirigents de l'Acció Catòlica. Tot apòstol ha d'ésser un home de fe; un home d'un amor ardent al pròxim, un veritable amic del Senyor. La fe, l'amor, l'oració constitueixen els elements indispensables de cada apòstol, que vol dur les ànimes cap a Déu; tota vegada que ningú no pot donar allò que no té. L'Acció Catòlica no coneix limitacions amb cap agrupament; per a ella no hi ha "ni grecs ni bàrbars", totes les ànimes són per a ella iguals davant de Déu. Si no es tracta de política de partit sinó de la política en sentit etimològic, quan es tracta de la veritable "Polis" per al bé de tothom, llavors una preocupació semblant és un deure de l'Acció Catòlica, igual que l'amor de Déu que té per objectiu no uns homes, sinó molts, tota la humanitat." A la fi el Papa feia avinent com l'exemple dels sacerdots es decidís per als seglars i que significa per ell un gran consol el saber, segons referències de sacerdots i de bisbes que que els seglars de molts indrets s'han donat a l'Acció Catòlica amb gran zel, amb gran abnegació i esperit de sacrifici que ultrapassen les seves esperances.

Un atemptat contra el Papa. — Un súbdit mexicà va pretendre, darrerament, ésser rebut per Pius XI amb gran insistència. Com si infongués certes sospites es féu avinent al citat individu que es procurés una recomanació del Col·legi mexicà. Aquí informaren les autoritats vaticanes del caràcter sospitosos de l'individu i, altra volta al Vaticà, el catòlic mexicà fou detingut i se li trobà un estilet afinadíssim i se sospita que anava a atemptar contra el Papa per motius polítics.

El Protestantisme alemany. — El ministre del Reich, doctor Frick, ha dit darrerament en un parlament fet a Lübeck que cal posar fi a la lluita religiosa existent en el si de l'església protestant. Digué que els nomenaments de bisbes fets el juliol del 1933 són invariables. Aquestes declaracions estan en contradicció amb el sínode de l'església evangèlica que considera il·legals l'actual govern de l'església. Precisament fa poc, més de 700 pastors han estat empresonats per haver llegit una declaració del sínode de l'església evangèlica.

El ministre d'educació del Reich ha prohibit als professors de Teologia d'immiscuir-se en aquesta discussió — cal recordar només la destitució del famós professor Barth per no haver volgut prestar jurament de fidelitat a Hitler. — Es diu en el decret que les facultats de Teologia són institucions del Reich i els professors funcionaris de l'estat i

tot funcionari ha d'estar al marge de tot problema discutit que afecta les coses públiques. Per això els professors i docents de Teologia s'han d'abstenir de prendre part en la discussió del problema de l'església evangèlica. El ministre diu que està disposat a posar fi a la situació insostenible de les facultats teològiques, per això prohibeix a les facultats de Teologia catòliques el prendre una posició sigui col·lectivament sigui separatament.

A la ciutat d'Hamburg hi ha hagut grans assemblees en contra del moviment dels cristians alemanys; totes les esglésies han estat tan concorregudes que la policia les va haver d'acordonar. En la declaració feta es diu que l'armistici existent fins ara entre l'església evangèlica i els cristians alemanys s'havia romput pels atacs que aquests han dirigit en contra del Cristianisme i l'església ha d'emprendre la lluita. Tot sentiment de fe és acceptat per part dels cristians, aquesta tolerància acaba allà on comença l'atac al Cristianisme. Per dignitat del poble alemany cal tractar el Cristianisme com una cosa intangible.

Una conversió. — Generalment els convertits a l'Església catòlica són universitaris, escriptors, artistes i sempre esperits selectes. Darrerament Sir Richard Washburn Child, antic embaixador dels Estats Units a Roma i gran escriptor ha entrat a l'Església catòlica poc abans de morir. Aquest embaixador havia tingut lliçons de Religió durant els darrers anys; els diumenges i totes les festes seguia les funcions del culte catòlic acompanyat de la seva esposa, catòlica. En canvi els embaixadors d'Espanya del bienni s'han caracteritzat per la seva irradiació anticlerical. L'ateïsmes rus ha pogut penetrar a Espanya per mediació de l'embaixador de Berlín; l'embaixador d'Espanya a París quedà desqualificat en saber-se que freqüentava els cercles sovietitzants. Espanya, per mitjà d'una catolicitat exemplar dels seus diplomàtics podria treure grans avantatges de la política internacional.

Portugal. — El debat tingut a les corts espanyoles contra la maçoneria, especialment contra els militars maçons que per una banda va produir escarfalls i per l'altra va ésser tractat "escorrent el bulto", no és una novetat d'Espanya. Hitler a Alemanya ha anihilat la maçoneria, com ho féu abans Mussolini a Itàlia. El Parlament portuguès ha aprovat una llei que prohibeix a tot portuguès el formar part d'una secta secreta. L'infringir aquesta llei comporta el càstig de sis mesos de presó i la multa de dos mil escuts i la reincidència comporta l'exili. Demés la llei reclama que cap funcionari ni militar no pot ésser acceptat si abans no ha donat paraula d'honor que no pertany a cap societat secreta. Els funcionaris actuals tenen el deure de declarar dintre 30 dies que es comportaran d'aquesta manera, altrament seran destituïts dels càrrecs.

La càmera portuguesa té presentat un altre projecte de llei sobre l'abolició del divorci; aquesta llei deixa optar els nuvis si es volen casar per l'Església o civilment; fins ara el casament civil havia de precedir la benedicció del matrimoni. En la fonamentació de la llei suprimint el divorci es diu que d'ençà de 1911 en què es va introduir ha esdevingut una plaga per Portugal; de 1911 a 1921 hi ha hagut en un país petit com aquest 5.535 divorcis; en els darrers anys els divorcis han estat 1927, 449; 1930, 909; 1933, 831 i en mig any del 1934, 511.

Una Setmana Social entorn de la "Quadragesimo anno"

L'acció Catòlica de l'arxidiòcesi de Viena acaba de dedicar del 13 al 17 de març una Setmana Social a contestar la pregunta: "Què vol la "Quadragesimo Anno?" No precisament per a fer conèixer el contingut social de la gran encíclica, tota vegada que en cap país com a Àustria no ha estat explicada i propagada. Aquesta setmana ha estat encaminada a estudiar "la realització de l'edifici social i de l'estat", perquè és deure dels catòlics vetllar constantment per tal que tots els esdeveniments que s'esdevenen estiguin en consonància amb el contingut de la "Quadragesimo Anno".

L'interès per a establir a Àustria una reforma social que estigui en consonància amb l'encíclica pot ésser posat en perill per dos cantons: pel perill d'una incomprensió feixista d'una banda i per un "formalisme social" per l'altra banda el qual se satisfà dels mots sense demanar-se si van acompanyats d'una vida. El primer perill pot esdevenir una realitat si s'accentua el factor autoritat d'una manera partidista. Tal accentuació porta cap al centralisme, cap a una unificació progressiva dels drets i de l'autonomia dels petits organismes; condueix cap a l'eixamplament antinatural de la missió de l'estat en un sentit d'un totalisme fals, porta a articular a la política tota la vida d'un país.

Les professions són considerades com organismes de l'estat i llavors ni tenen vida pròpia, ni drets propis i no els cap altra missió que l'assegurar l'omnipotència de l'estat en tots els dominis.

El dret de determinar del poble, que també ha d'existir en l'ordre corporatiu, no reeix a manifestar-se en una semblant organització. Això es posa de manifest en el desig manifestat d'elegir els representants de les diferents organitzacions no per elecció lliure des de baix, sinó per nomenament fet des de dalt.

Els oradors d'aquesta setmana social de l'Acció Catòlica vienesa han oposat a aquests corrents la doctrina tradicional de l'Església, la qual si per una banda reclama l'autoritat, per l'altra li acorda una quantitat de llibertat, de tal manera que la llibertat i la llei es condicionen mútuament (Monsenyor Messner); que els objectius de l'estat per la seva mateixa estructura tenen uns límits i la seva missió és subsidiària (Antoni Böhm); que els petits organismes tenen drets inalienables entre els quals figura el dret de l'administració pròpia. En la concepció catòlica, especialment en l'organització social catòlica la llei i la llibertat estan coordinades; les obligacions que la llei imposa són més fructuoses i més sòlides en quant els deures es compleixen per decisió pròpia. Cal per tant establir les relacions entre la llei i la llibertat: "Tanta llibertat com sigui possible, tanta subjecció com sigui necessària." La idea d'autoritat d'aquesta manera no s'enterra; està lligada d'una manera inseparable amb la idea d'ordre. El principi de d'irigents té el seu lloc en la ideologia catòlica; però s'ha de subordinar al principi d'autoritat el qual presuposa l'articulació del poder amb les lleis eternes. La tradició catòlica atorga a l'estat tot el poder

i les autoritzacions necessàries per a la realització de la seva missió: com és el vetllar per al bé de la collectivitat; assegurar a l'estat la dignitat elevada que li correspon com a encarregat de dur a la pràctica les activitats de la societat i com a organisme que té confiada la missió de contribuir a l'establiment d'un ordre moral de l'univers. Correspon també a la missió de l'estat l'articular-se amb la llei eterna, amb la voluntat divina manifestada d'una manera positiva i amb el dret natural.

Aquesta acorda personalitat i drets als organismes menors als quals no poden ésser presos per l'estat. Per això la missió de l'estat és limitada. No pot mai estendre les seves activitats tan enllà que anul·li els drets personals i l'autonomia de les petites collectivitats, d'una manera especial de les corporacions i municipis. Mai l'estat no els pot negar la personalitat ni aquelles activitats que poden realitzar amb la pròpia força; tota l'activitat social de l'estat és en essència subsidiària. D'aquesta manera es manté la configuració de l'estat catòlic el dret del poble de decidir en cada cas en front de l'estat; al costat de l'element autoritari, comprèn l'element democràtic. La direcció ha de recaure en aquelles persones que estan dotades de les qualitats tècniques i morals que calen per això.

També hi ha el perill d'un formalisme social abillat de formes corporatives. Aquest pot consistir en això: que s'organitzi exteriorment un ordre corporatiu, que es donin les lleis que calen, que s'estableixin les organitzacions corresponents i, malgrat això, les injustícies no són casos excepcionals, sinó que compareixen com a manifestacions regulars; la pau social no ha estat dictada, i la redempció del proletariat no sols no s'ha dut a la pràctica sinó que ni s'ha pres seriosament. La setmana catòlico-social assenyalava amb insistència el perill de deixar seguir l'evolució cap a aquest camí. És cert que la potestat de l'estat arriba aviat al seu límit tota vegada que la justícia no es pot pas imposar per mitjà de la llei i de la policia. Precisa per això una educació profunda que allunyi en els dos camps els sediments de la ideologia liberal i capitalista i els pòsits d'odi de classes. La sola justícia social és el fonament, és la que pot fer subsistir l'organització corporativa i la que pot assegurar a l'organisme corporatiu un funcionament vital. Aquestes idees han estat repetides durant la Setmana Social pels senyors professors Pfliegler, Schmitz, Lugmayr. L'encíclica no solament parla de l'establiment d'un ordre corporatiu, reclama la desproletarització del proletariat en primer lloc per una distribució més justa dels béns de la terra i per mitjà d'un salari just. Solament d'aquesta manera es pot obtenir una pau social duradora. Certament no és pas de tal manera que en l'ordre social i econòmic tots els drets estiguin a favor de l'un i els deures a la banda de l'altre; avui precisament que l'economia està tan malparada cal recordar a la vegada els deures dels patrons i dels obrers; és un principi general que tot dret en la societat arriba solament allà on arriben els deures

com a aportació real pel conjunt. Això ho reclama també la justícia social que constitueix el concepte central de la renovació social cristiana. El Cardenal Janitzier dugué en el parlament de clausura: "La justícia social és el mitjà més important en l'estructuració de l'ordre corporatiu per a superar la lluita de classes. La justícia social ha d'esdevenir un fet. És un manament diví i no una exigència humana. L'amor no pot substituir la justícia; primer hi ha

la justícia, després ve la caritat. Allò que és degut de justícia no s'ha de pidolar com almoïna."

Per mitjà d'un semblant examen de consciència l'Acció Catòlica presta un servei extraordinari a l'estat catòlic; per mitjà d'una semblant exposició de la doctrina catòlica assenyala l'objectiu ideal de la renovació cristiana amb tota la seva puresa i ajuda els dirigents de l'estat a evitar faltes que podrien destorbar l'obra reconstructiva.

Carnet setmanal

La crisi del Govern.—Quan hom menys ho esperava—com acostuma a passar en polítiques tan poc estructurades com la del nostre país—ha esdevingut la caiguda del Govern format pels elements del Sr. Lerroux i els altres col·laboradors d'altres partits. Està vist que el mot crisi no pot restar molt temps sense ésser pronunciat a Espanya.

Això ha provocat una situació difícil que ha deixat el Govern sense base, i el gabinet Lerroux s'ha vist forçat a presentar la dimissió. No cal dir com la crisi ha obert un període difícil en la política espanyola, ja que, sense dissolució de Corts, ningú no veu clar en ella; i amb dissolució de Corts tampoc no és gaire clar el resultat que s'obtidria des del punt de vista de la necessitat de constituir governs estables. A més, donada la situació actual d'Espanya i el trontoll de la vida internacional ¿quin governant i quin polític conscient pot arribar ni tan sols a pensar en la possibilitat d'unes eleccions amb la sèrie de conseqüències que acostumen a portar les eleccions? ¿Qui pot sotmetre el país a la tortura d'una campanya electoral, donat l'estat actual d'enverinament de les passions, únic potser en els annals de la història contemporània del nostre país?

I, en canvi, si en moments com l'actual, no s'arriba a poder constituir un govern de força, decidit, ferm, amb el màxim d'autoritat, on anirem a parar? L'aspecte de la vida política no és gens falaguer. I si hi afegim que les qüestions econòmiques cada dia ens afeixuguen més i cada dia es veu més difícil la solució de problemes com el de l'atur obrer, que comprèn milers d'homes a Espanya i és de suposar que encara en comprendrà més, donats els preus dels fruits, la crisi de moltes indústries, etc., ¿què podem esperar?

Precisament ara hi havia damunt la taula la discussió de les Corts i de la preparació del Govern, problemes de molta importància, tals com el de la llei municipal, de la llei electoral, de la llei d'alcohols, etcètera. I si un Govern fort els pogués emprendre

per portar-los endavant, aquells problemes anirien millorant i potser foren encara de solució més eficaç per a tots. Però si el Govern que succeïxi a l'actual no té totes les característiques d'un Govern fort, unit, amb esperit interior ben format, ¿què pot esdevenir de tants problemes que s'han de resoldre i no trobem mai el camí de la solució?

Dissolució de Corts, no. Per altra part, si el President de la República arriba a la dita dissolució, essent ja aquesta la segona del seu mandat presidencial, resta sense poder-les dissoldre novament, segons la Constitució. I amb un cap de l'Estat sense aquesta facultat principal i essencialíssima, ¿què pot venir el dia de demà en què la dissolució sigui impossible?

Tingu's en compte que escrivim aquestes ratlles el dilluns, és a dir, en període de plena crisi de Govern i sense que s'albiri encara a l'horitzó una solució d'aquelles que en un moment favorable semblen imposar-se per si mateix. I que, per tant, només el nostre criteri ens guia en aquesta tasca de comentari damunt els fets de la nostra vida pública, sense esperit partidista de cap mena. Per tant, les equivocacions que puguem patir en aquest moment creiem que són equivocacions que, en tot cas, podrien patir tots els ciutadans que, per deure periodístic, es veiessin obligats a comentar situacions polítiques sense dades suficients a la vista.

L'única cosa que podem dir pel nostre compte és que tenim un desig ferventíssim d'ésser governats i regits per un govern fort, d'homes que sapiguin sacrificar els seus interessos de partit polític als altíssims interessos de la pàtria i creiem que ara més que mai es fa una necessitat l'aspiració de tots els bons ciutadans de tenir un govern que governi, que no pateixi les febleses massa acusades en el govern que acaba de caure. Però, ¿quines possibilitats d'això hi ha en un moment com aquest i sense comptar amb altres elements que els reunits en unes Corts dividides, de partits fragmentaris, sense que cap d'elles pugui tenir a les seves mans la clau de la solució?

Déu hi faci més que nosaltres. I quan aquestes ratlles arribin a ésser llegides pels nostres amics, aquests ja sabran a què atendre's respecte d'un punt de tanta transcendència com és el de tenir un govern que governi o un govern que iniciï la seva ac-

ACCIONS A TERMINI
Informació • Compra-Venda

Per escrit o personalment
De 9 a 11 matí i de 5 a 7 tarda

L. GOMIS Corredor de Canvi i
Borsa-Fontanella, 15

tuació tacat amb la tara formidable de la feblesa i, per tant, de l'esterilitat.

El Tribunal de Garanties Constitucionals. — La tasca d'aquest alt organisme de l'Estat constitueix avui una de les més interessants d'ns el món de la nostra vida pública. Constituït aquest Tribunal com a garantia dels drets individuals garantits per la Constitució, multiplica la seva feina en proporcions que potser no sospitaven els seus mateixos organitzadors i creadors, i les mirades del públic han d'ésser freqüentment posades en la seva labor, una de les més interessants de la política.

Davant del tribunal de Garanties Constitucionals hi ha un conjunt d'afers pendents, com el de l'acusació contra els ex consellers de la Generalitat de Catalunya pels fets del 6 d'octubre; hi haurà aviat altres acusacions tan serioses com la dirigida contra els ex-ministres Srs. Azaña i Casares Quiroga; i s'ha vist darrerament un incident de recusació de tres vocals del propi Tribunal, que ha despertat una enorme expectació en l'opinió del país.

Fou l'advocat Sr. Ossorio l'encarregat de defensar aquella recusació; i fou el Fiscal de la República qui hagué de defensar els tres alludits Vocals de la tara de recusació que els posaven els anomenats advocats. La recusació es fonamentava en això: que els tres personatges eren polítics i es devien a una política determinada; però, ¿és que els Vocals del Tribunal no foren tots elegits entre els medis polítics i precisament com a tals polítics? Comprenem que sigui un defecte molt gran d'un organisme que actua com a Tribunal de justícia el fet de la política dels seus elements constitutius. Però ¿qui tingué la culpa d'aquest mateix defecte sinó els homes que llavors governaven i que precisament constituïren aquell alt organisme de l'Estat a base d'elements polítics, en-

tre els quals n'hi ha de tan significats com Diputats a Corts, com representants regionals les característiques polítiques dels quals ningú no pot refusar ni controlar?

A propòsit d'això s'ha volgut establir una separació entre ideari de partit polític i actuació de política. La distinció és petita i pràcticament insostenible ja que de la idea al fet hi ha tan poca distància que es fa impossible de salvar-la des del punt de vista de la lògica. A més, ¿quin dels vocals del propi Tribunal ha fet renúncia de la seva actuació política de partit, posant cada dia els fets a la vista de tothom en aquest sentit?

El Tribunal, doncs, com era d'esperar ha refusat una semblant tara de recusació i ha entès que els seus Vocals podien actuar per polítics que fossin; i la seva resolució tindrà tots els defectes del món menys el de la manca de lògica, ja que tant per la seva constitució com per la seva actuació posterior el Tribunal no ha fet altra cosa que treure les conseqüències de la seva mateixa substància. Es pot dir que les esperances dels organitzadors del Tribunal fallaren en el sentit que, en lloc de comptar amb majoria esquerrana, en ell s'ha hagut de comptar amb majoria de dretes i de partits i d'elements de dreta. Però, acusar i recusar ara per política elements del Tribunal que precisament foren elegits amb aquest caràcter, quina lògica tindria?

JA SOU SUBSCRIPTORS DE CATALUNYA SOCIAL?

Una cosa nova! **CUBITOS CENOVIS**

amb extracte de vitamines completament vegetals

Dipòsit General:

Casa Santiveri, S. A.

Dos "cubitos" 0'25 ptes.
CALL, 22 - BALMES, 5 - TRAFALGAR, 7 - MALLORCA, 247

LENCERIA CASA MACIÀ

VDA. DE MARCIÀ PRAI

Fàbrica de Teixits a

LES FRANQUESES DEL VALLÈS

VENDA AL DETALL:

Ronda Universitat, 22

(tocant Plaça Catalunya)

Telèfon 11383

BARCELONA

SI VOLEU FER-VOS EXAMINAR LA VISTA PER UN METGE OCULISTA ESPECIALITZAT, EN LA MILLOR INSTAL·LACIÓ D'EUROPA, ACUDIU A L'INSTITUT MEDIC OCULISTA COTTET

AV. PORTAL DE L'ÀNGEL, 40 - BARCELONA

Noticiari

La premsa denuncia veritables iniquitats comeses en l'aplicació de la Reforma Agrària; entre altres la següent: "El Marquès de Comillas arrenda avantatjosament una devesa a un Sindicat Catòlic. Després de 15 anys d'un cultiu modèlic, els feliços arrendataris han estat expulsats, sense cap indemnització, per l'Institut encarregat de la R. A., que s'ha incautat gratuïtament de la finca per ésser d'un Gran d'Espanya a fi de repartir-la entre els seus protegits socialistes."

— Els anarquistes obren una subscripció a favor del seu nou òrgan: "Terra Lliure".

— La *Gaceta* publica un important Decret del Ministeri del Treball dictant normes per al treball assalariat.

— La Comissió d'Agricultura d'etaminà favorablement el projecte del Ministre per a reformar en la seva darrera part la nova Llei d'Arrendaments.

— Arriben de França, a corrua feta, els obrers espanyols expulsats d'allí sense miraments, per tal que deixin lliures els llocs llurs als obrers francesos desenfrenats. En canvi a Espanya, especialment a Barcelona, els jueus afluïxen d'una manera alarmant.

— Causà pregó dol la inesperada mort del senyor Francesc Moragas i Barret, fundador de la "Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis" i de tantes altres institucions socials-benèfiques entroncades amb la Caixa; totes elles plenes de vida i actuant amb fecunditats admirables. Era un home verament extraordinari, d'una capacitat de treball increïble; gran patrici i exemplar cristià. Ha mort com un sant. R. I. P.

— La premsa dona compte d'un vast projecte d'ampliació de l'Assegurança de Maternitat que té en estudi l'Institut Nacional de Previsió, el qual milloraria molt les actuals condicions de tan interessant servei social.

— Entre altres Homenatges a la Vellesa dels quals fou creador el plorat Sr. Moragas i Barret, se'n prepara un d'important a la Poble de Segur per a la propera Pasqua.

— Miting obrer de controvèrsia, que ha cridat l'atenció, ha tingut lloc a Belmonte del Tajo, entre

obrers cristians i socialistes. L'acte fou llarg, forta la lluita i una mica moguda, però acabà bé, deixant confosos els socialistes.

— Ha cridat l'atenció la Memòria presentada al Governador-General de Catalunya per la Ponència encarregada de rebre les suggerències per a remeiar l'atur obrer, plena de dates i judicis lluminosos i pràctics.

— La Diada Obrera organitzada al Cercle d'Estudis de Sant Joan Bosco, (Rocafort, 42), a més de la part religiosa comptava amb una part social remarcable: Una controvèrsia sobre: "La Santificació de les festes i la legislació social."

— L'obra del Dr. Gomà, Arquebisbe de Toledo, titulada "Antilaicismo" està cridada a fer un bé immens a la nostra pàtria. Poques empreses socials millors que la seva propagació.

— L'edició completa de les obres del Dr. Torras i Bages, un dels més savis i positius sociòlegs que coneixem, començada pel meritíssim Foment de Pietat, del qual és ànima un altre home de la seva estirp, — el reverend P. Casanoves, S. J. — constarà de trenta-tres volums, de bon paper i bona estampa. El fet constitueix un veritable esdeveniment.

— A la "Casa del Estudiant", de Madrid, donà una brillant conferència D. Sebastià Souviron, advocant per la restauració dels Gremis obrers.

— El floreixent Sindicat Catòlic madrileny de fusters, ebanistes i similars ha celebrat la seva festa anyal esplèndidament, sota tots conceptes. En ella prengueren part activa altres Sindicats Catòlics.

— L'antiquíssim i venerable Gremi de Fusters de Barcelona, que compta en la nostra "Catedral dels Gremis", amb altar propi i envejables privilegis, commemorà la festa del seu Sant Patró com de consuetud, solemniament. Aquest prestigiós Gremi és una de les institucions socials pairals que més honoren Barcelona.

AQUEST NÚMERO HA PASSAT
PER LA CENSURA

Quarta Assemblea d'Acció Social Popular

a la UNIVERSITAT DE CERVERA

(Un dels monuments més notables de Catalunya)

Dies 4 i 5 de maig de 1935

Ponències i conferències de les federacions i unions d'Homes de Carrera, Patrons, Pagesos, Oficinistes, Dependents, Dependentes, Obrers i Obreres.

Gran acte d'Afirmació Social Catòlica

INSCRIPCIONS:

Acció Social Popular (Pi, 12, Barcelona) i Casa Rectoral de Cervera

LIBRES

Shakespeare en la Literatura española, por Alfonso Par. Tomo I: Galoclasicismo: Romanticismo, 359 páginas. Tomo II: Realismo: Escuelas modernas, 319 páginas. Madrid-Barcelona, 1935.

Alfons Par és el millor coneixedor que tenim al nostre país de la Literatura anglesa i especialment de la seva figura més universal, Shakespeare. És ell qui ha donat a conèixer la vida de Shakespeare; el qui ha publicat una contribució a la bibliografia espanyola d'aquest geni anglès i el que ha fet assaborir en llengua catalana diverses de les seves tragèdies immortals.

L'obra que ressenyem és una magnífica contribució a la Història de la literatura castellana i catalana dels segles XVIIe-XIXe i part del XXe. En el tom primer l'autor tracta de Shakespeare a Anglaterra; les influències de la Literatura espanyola damunt els escriptors estrangers i en especial sobre Shakespeare; estudia el galoclassicisme; la sort de l'escriptor anglès a Espanya del 1764 al 1797; la influència que va exercir damunt de Moratín; els shakespearians del principi del segle XIXe; la seva influència sobre els romàntics catalans. En el primer tom també són ressenyades les traduccions, representacions i adaptacions de les obres de Shakespeare fins a l'any 1850.

Tan interessant com el primer tom és el segon on s'estudia l'ambient literari d'Espanya de l'any 1850 al 1875 amb els judicis dels historiadors de la literatura més eminents; els de l'època neo-romàntica i naturalista; les manifestacions shakesperianes en llengua catalana i el concepte en què el gran escriptor anglès ha estat tingut pels escriptors de l'escola moderna, o sigui des del 1896 al 1933, tant si són catalans com castellans.

Alfons Par ha estudiat a fons la influència de Shakespeare no sols en l'ambient literari; ha resseguit les revistes i la premsa diària; ha resumit d'una manera crítica els judicis sobre aquest gran escriptor anglès en la Literatura espanyola; ha analitzat tota la bibliografia que s'hi refereix.

El senyor Alfons Par ha escrit una obra de gran envergadura, que fuig del marc del localisme i que té un interès universal. Sempre hem cregut que la missió dels homes de ciència era aportar elements per a la solució de problemes de caràcter general; tota altra directiva que es doni a la investigació científica no pot interessar. I Alfons Par en l'obra *Shakespeare en la Literatura española* ha escrit un bell capítol d'Història general de la Literatura.

A. GRIERA

E. IMBERT
PLANXES PERFORADES
 DE TOTA MENA
 FABRICACIÓ NACIONAL "IMAR"
 VIA LAIETANA 38
 TELEFON 24842-BARCELONA

MODELS 1934

Cotxes 6 i 8 cilindres
 Camions 1½ a 8 tones
 Omnibus

BALTASAR FIOI

Diagonal, 413. - Teléfono 81707

Diputació, 35 a 39. - Tel. 31575

Dodge-Brothers

Tallers ESPELTA

Telèfon 78001

València, 200

Art decoratiu
Imatgeria religiosa i Altars
Decorats i restauracions

FOMENT DE PIETAT - Duran i Bas, 9 i 11 - Tel. 17605 - BARCELONA

OBRES COMPLETES

DE L'IL·LM. SR. DR.

JOSEP TORRAS I BAGES

EDICIÓ DEFINITIVA

La primera edició de les seves *Obres Completes* és esgotada. Feta en l'espai de disset anys enmig de grans dificultats econòmiques, quan hem arribat als darrers volums, queden exhaurits la major part dels primers. De més a més, aquella edició fou començada en vida del seu autor, i, per tant, restaren fora de lloc els treballs que continuà escrivint fins a la mort; sobretot, queda inèdit el seu riquíssim *Epistolari*, part la més important per conèixer-lo a ell íntimament. Tot això demostra la necessitat imperiosa de fer una nova edició de les seves *Obres Completes*.

Aquesta edició serà més perfecta que la primera, i, tant com podrem, definitiva, en la mida que aquesta paraula és aplicable a les coses humanes. També serà més manejable en el format dels volums, més ordenada en la distribució de les matèries, i més econòmica i assequible a tots els sacerdots i bons cristians que desitgen tenir les *Obres* del Dr. Torras com el pa de casa.

Encapçalen l'edició quatre volums de *Biografia* escrita pel Dr. Fortià Solà, guia necessària per resoldre les moltes qüestions que proposen al lector les *Obres Completes* del Doctor Torras. Anunciem com a segurs cinc volums d'*Epistolari*; però, com que és probable que surtin noves cartes, ens reservem el dret d'afegir un altre volum, augmentant proporcionalment el preu de subscripció.

Heus ací la sèrie de volums:

- 1-4. **Biografia.** (*El I volum publicat, el II de pròxima publicació.*)
5. **Primícies literàries.**
- 6-7. **La Tradició Catalana.**
8. **De Regionalisme.**
9. **El Clericat.**
10. **El Sagrat Cor de Jesús**
11. **El Sant Rosari.**
12. **Piadoses.**
13. **Ascètiques.**
14. **Apologètiques.**
15. **Estètiques.**
16. **Semblances.**
- 17-23. **Pastorals.**
- 24-27. **Sermonari.**
- 28-33. **Epistolari.**

CONDICIONS DE VENDA

Hi ha dues edicions: una en paper superior i una altra en paper de fil. De cap d'aquestes edicions se'n venen volums separats, sinó solament col·leccions completes. Es fa una excepció amb la *Biografia*, continguda en els quatre primers volums, dels quals s'ha fet un tiratge especial, enquadernats en dos, que es venen a 16 ptes. en rústega el dos volums i a 20 ptes. en tela.

Edició completa en 33 volums

en octau, d'unes 300 pàgines

PREUS DURANT LA PUBLICACIÓ

Cada volum de l'edició corrent relligat en rústega . . .	5 ptes.
» » relligat en tela i planxes . . .	7 »
» » de l'edició en paper de fil . . .	22 »

A pagar cada mes, contra el lliurament del volum publicat. Al qui pagui tot el valor d'un cop en començar la subscripció se li rebaixaran 25 pessetes.

PREUS ACABADA LA PUBLICACIÓ

33 volums

	A comptat	A terminis	Quota mensual
En rústega . . .	165	190	10 ptes.
En tela . . .	231	260	15 »
En paper de fil . . .	700	800	50 »

Queda oberta la subscripció i es repartirà, almenys, un volum cada mes, però ens reservem el dret de donar-ne més.

CONDICIONS

1.ª El comprador que no pagui un dels terminis acordats ha de tornar els volums que té rebuts, i no té dret a cap mena d'indemnització.

2.ª En tot el que pertorqui a la present compra-venda, el comprador renuncia al fur del seu domicili per tal de sotmetre's als Jutges i Tribunals de Barcelona.

3.ª El comprador està obligat a pagar les despeses que l'incompliment d'aquestes condicions ocasioni al venedor.

COL·LEGIALS

El més extens assortiment
en Impermeables,
Capes, Trinxeres,
Abrics cautxutats estampats

CASA ROSICH

CASA FUNDADA L'ANY 1850

Ronda de Sant Pere, 7 :: Tapineria, 33
Avinguda Porta de l'Angel, 25

Cerebrino Mandri

És cosa ja sabuda: Tot bon català
un CEREBRINO MANDRI tindrà.
Us farà sempre bons serveis en els
casos de sofriments aguts i crònics.

No perjudica mai.

Preparat per FRANCESC MANDRI
metge i químic farmacèutic.

Provença, 277 - Entrada Laboratori, Passatge
Clarís, 2.ª porta a mà dreta - BARCELONA

JA SOU SUBSCRIPTORS

DE

Catalunya Social?

COMPANYIA TRASMEDITERRÀNIA

*Serveis regulars entre tots els ports de la Península i els de Balears, Canàries,
Marroc i territoris espanyols del Golf de Guinea (Fernando Póo)*

Servei ràpid setmanal de gran luxe Barcelona - Càdiç - Canàries

(sortida els dissabtes de Barcelona) prestat per les motonaus "Villa de Madrid" i "Ciudad de Sevilla"

De Barcelona a Palma, cada dia a les 21 h. (excepte
els diumenges).

De Barcelona a Mahó, dimecres i divendres a les 19 h.

De Barcelona a Alcúdia i Mahó, diumenges a les 19 h.

De Barcelona a Eivissa, dilluns a les 18 h.

De Barcelona a València, dilluns i dijous a les 20 h.

De Barcelona a Alacant i Oran, tots els diumenges
a les 8 h.

De Màlaga a Melilla, cada dia a les 20 h.

D'Algecires a Ceuta, dues vegades al dia, a les 7 i a
les 15 h.

D'Algecires a Tànger, cada dia a les 14 h.

De Càdiç a Canàries, dilluns i dijous a les 15 h.

De Càdiç a Larache, els dies 1, 5, 10, 15, 20, 25 de cada
mes a les 21 h.

De Barcelona amb escala als ports de la Mediterrània
per a Santa Isabel (Fernando Póo) i territoris del
continent el dia 17 de cada mes.

BARCELONA: Via Laietana, 2 — **Agències en tots els ports** — **MADRID:** Paseo de la Castellana, 14

ATENES A. G. — Escorial, 135-147. — Tel. 73372. — Barcelona

FRANQUEO
CONCERTADO

CATALUNYA SOCIAL
Carrer del Pi, 12, 1.er
BARCELONA
Fynd. Sr. Rector
de
RUBI
(Barcelona)